

Melkert

houding die de minister tegenover mij aanneemt, niet.

Minister **Melkert**: Ik begrijp niet waar u dat vandaan haalt, want ik argumenteer buitengewoon zakelijk. Als dat niet zo is, hoor ik het graag.

Met de single audit zijn wij behoorlijk gevorderd. Als u daar behoefte aan hebt, wil ik graag specifieke informatie geven over hoe het staat met de voortgang bij single audit. Ik wijs erop dat toezicht en afrekening bij single audit nog een stapje verder zijn van het departement vandaan. Je vaart dan nog meer op wat door de gemeente zelf wordt gedaan. Ik ben blij dat de heer Van Dijke in die richting verder wil werken. Hij gebruikte het woord "sturend toezicht", maar dat is niet aan de orde bij het toezicht volgens de aanbevelingen van de commissie-Doelman-Pel. Het is precies andersom. Het lijkt mij goed om hierover op 19 december door te spreken.

De nieuwe bijstandswet doet een appél op gemeenten om daadwerkelijk in te zetten op activering en samenwerking met bedrijfsverenigingen. De heer Van Middelkoop stelde hierover een vraag. Daar ligt inderdaad de weg bij uitstek om de samenhang tussen sociale zekerheid en arbeidsmarktbeleid in de 21ste eeuw verder vorm te geven. Sociale diensten, bedrijfsverenigingen, uitvoeringsinstellingen en arbeidsvoorziening moeten veel meer samen doen. In de verschillende wetten zit een aangrijpingspunt zodat wij, als het nodig is, dat kunnen vergen. Ik herhaal: als het nodig is. Ik ben op dit moment redelijk optimistisch gestemd over de wijze waarop gemeenten, uitvoeringsinstellingen en arbeidsvoorziening binnenkort met een eindadvies zullen komen. Dat zal begin januari zijn. Eind februari zullen de besturen zich daarover hebben uitgesproken. Ik kom dan zo spoedig mogelijk met een kabinetsstandpunt. Daar zit heel veel in over hoe het verder moet op dit terrein. Daar is terecht aandacht voor gevraagd.

Mevrouw **Kalsbeek-Jasperse** (PvdA): Voorzitter! De minister is een punt vergeten. Ik heb gesproken over een rondetafelconferentie over verdringing en dergelijke.

Minister **Melkert**: Ik denk dat ik die vraag heb verdrongen.

Mevrouw **Kalsbeek-Jasperse** (PvdA): Maar als ik de minister daaraan herinner, moet die vraag ongetwijfeld weer boven komen.

Minister **Melkert**: Ik heb die vraag verdrongen, omdat zij zo vanzelfsprekend is. Natuurlijk gaan wij in het kader van de banen en het soms stuitende onbegrip bij mensen die beter zouden moeten weten – ik verwijs naar de voorzitter van het midden- en kleinbedrijf – het gesprek aan. Zij moeten wel weten hoe dit land in elkaar zit. Als je klaagt over 6 à 7 mld. voor gesubsidieerde arbeid, moet je wel weten dat dit ook voor 85.000 mensen in de sociale werkvoorziening is. Als die elementaire kennis ontbreekt, moet daarover gesproken worden. Dat ga ik graag doen. Ik vind de suggesties van mevrouw Kalsbeek daaromtrent zeer de moeite waard.

De (algemene) beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.26 uur tot 14.15 uur geschorst.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toestemming te verlenen tot het houden van een wetgevings- c.q. notaoverleg met stenografisch verslag op:

maandag 3 februari 1997:

- van 11.15 uur tot 18.30 uur van de vaste commissie voor Economische Zaken over de nota Structuurverandering elektriciteitssector (25097);

maandag 24 februari 1997:

- van 11.15 uur tot 18.30 uur van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over het wetsvoorstel Wijziging van de bepalingen van de Mediawet, de Wet op de telecommunicatie-

voorzieningen en de Radio-Omroep-Zender-Wet 1935 in verband met de liberalisering van de mediawetgeving (24808).

Op verzoek van de vaste commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken stel ik voor, vast te stellen dat voorzover deze Kamer betreft instemming is verkregen met het ontwerpbesluit Unie-Verdrag, toegezonden bij brief 23490, nr. 63.

Ik stel voor, de spreektijd bij de brief inzake de situatie bij de Katholieke Universiteit Brabant vast te stellen op 2 minuten per fractie.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Op verzoek van de CDA-fractie benoem ik in:

- de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken het lid De Haan tot lid in plaats van het lid Bukman en het lid Bukman tot plv. lid in de bestaande vacature;
- de vaste commissie voor Financiën het lid De Haan tot plv. lid in plaats van het lid Van de Camp;
- de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het lid De Haan tot plv. lid in plaats van het lid Bukman;
- de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen het lid De Haan tot plv. lid in de bestaande vacature;
- de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het lid De Haan tot plv. lid in plaats van het lid Bukman;
- de commissie voor de Werkwijze der Kamer het lid Bukman tot lid in de bestaande vacature;
- de algemene commissie voor Europese Zaken het lid De Haan tot plv. lid in de bestaande vacature;
- de vaste commissie voor Defensie het lid Van de Camp tot lid in plaats van het lid Bukman.

Het woord is aan de heer Van Boxtel.

De heer **Van Boxtel** (D66): Voorzitter! Eergisteren heeft de heer Lansink naar aanleiding van de eerste NOVA-uitzending over de ziekenfondsen al gevraagd om een brief aan minister Borst over de wachtgelden van directeurs in de ziekenfondswereld. Ik wil daar naar aanleiding van de afgelopen twee uitzendingen nog enkele aanvullende vragen bij stellen. Ik hoop dat de

Voorzitter

minister ons die brief ook binnen redelijke termijn kan doen toekomen. Mijn eerste vraag luidt: wanneer zal het rapport van de Algemene Rekenkamer over het toezicht op de ziekenfondsen verschijnen? De tweede vraag betreft nadere gegevens over de opbouw en omvang van de overige reserves. Er wordt gesproken over een omvang van 500 mln. in 1995. Zo mogelijk ontvangen wij ook graag gegevens over het jaar 1996. Hoe zijn die reserves precies opgebouwd en is dat allemaal op een juiste wijze gebeurd? In de derde plaats wil ik vragen of er ook gegevens kunnen worden overgelegd over de verblijfplaats van de reserves van het vrijwillige ziekenfonds dat in 1986 is opgeheven. Ik heb begrepen dat de Ziekenfondsraad daar de afgelopen jaren geen volledig zicht op heeft gehouden.

Voorzitter! Ik wil voorstellen dat wij die gegevens in de loop van het kerstreces krijgen, zodat wij meteen daarna een debat over deze zaak kunnen hebben. Dat kunnen wij echter afspreken in de commissie-vergadering.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Van Vliet.

Mevrouw **Van Vliet** (D66): Voorzitter! De media maakten vanochtend melding van een nog vertrouwelijk rapport van de onderwijsinspectie. Daarin zou grote kritiek worden geleverd op het niveau van de eindexamens in het MBO en het leerlingwezen. De fractie van D66 verzoekt de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen dit rapport zo snel mogelijk aan de Tweede Kamer te doen toekomen, uiteraard vergezeld van een beleidsreactie.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Mijn fractie steunt de fractie van D66 in haar verzoek.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie ondersteunt het verzoek ook gaarne.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het

stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Scheltema-de Nie.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Namens de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zou ik u willen vragen om het verslag van het algemeen overleg over de adelom, naar aanleiding van een brief van de minister van Binnenlandse Zaken, volgende week op de agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Mij blijkt dat dit de instemming van de Kamer heeft. Wij zullen het daartoe leiden.

Aldus wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Leers.

De heer **Leers** (CDA): Voorzitter! Aanstaaende maandag vervolgen wij ons overleg over de HSL in een zogenaamd notaoverleg. Het lijkt mij gewenst en ook gebruikelijk dat het trekken van de politieke conclusies en de politieke afronding in een plenaire Kamervergadering plaatsvinden. Ik verzoek u om daar in ieder geval de ruimte voor te bieden.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Voorzitter! Ik zou willen weten of er dan zowel een derde termijn op maandag als een plenaire afronding zal plaatsvinden. Dat lijkt mij teveel van het goede. Het lijkt mij dat er óf maandag een derde termijn óf een plenaire afronding moet zijn. Wij hebben al twee dagen gesproken over de HSL. Gisteren is er een debat geweest over de procedure en is de minister-president daarover ondervraagd. Wij zouden er dan dus ongeveer in vijf termijnen over praten. Ik vind dat teveel van het goede en ik pleit ervoor om óf het één óf het ander te doen: maandag de derde termijn of volgende week plenair.

Mevrouw **Verbugt** (VVD): Voorzitter! Ik deel de opvattingen van mevrouw Versnel. Wij hebben zeer uitvoerig met de regering van gedachten kunnen wisselen. Mijn fractie heeft een voorkeur voor ofwel afronding met een derde termijn – gelet op de

tijd die daarvoor is uitgetrokken, zou dat op maandag ook best kunnen – ofwel een korte plenaire afronding. Onze voorkeur gaat daarbij uit naar een derde termijn op maandag.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Het kabinet moet nog antwoord geven aan de Kamer naar aanleiding van het eerder gevoerde overleg. Mijn fractie steunt het verzoek van de CDA-fractie, ook omdat eventuele moties hier dan plenair aan de orde kunnen worden gesteld.

De heer **Van Gijzel** (PvdA): Voorzitter! Het kabinet moet inderdaad nog antwoorden en de Kamer dient daar gewoon op te kunnen reageren. Dat kan in die derde termijn. Daar is een uitvoerige derde termijn voor genoteerd. Het lijkt mij dan overbodig om tot een plenaire behandeling te komen. Als er behoefte is om dit plenair af te handelen – wat op zichzelf zou kunnen – lijkt het mij overbodig om maandag een uitvoerige derde termijn te houden. In dat opzicht sluit ik mij aan bij mevrouw Versnel.

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter! Ik steun het verzoek van de CDA-fractie, omdat er nog helemaal geen uitgebreid debat met de regering is geweest. De regering heeft in eerste termijn de Kamer aangehoord en that's it; verder is er nog niets gebeurd. Er moet nog een tweede termijn van de regering komen en nog een tweede termijn van de Kamer. Ik ben van mening dat wij dat moeten afronden in een plenair debat.

De **voorzitter**: Mijnheer Leers, u hebt het verzoek gedaan. Wilt u nog reageren?

De heer **Leers** (CDA): Voorzitter! Ik begrijp de afhoudendheid van de coalitiepartijen volstrekt niet. Het is, zeker bij zo'n groot project, een normale gang van zaken dat als je in een notaoverleg een debat hebt gehad, de politieke afronding hier plenair plaatsvindt. Daar komt nog bij dat, zoals collega's hebben aangegeven, de regering nog moet antwoorden. Vervolgens kunnen er nog moties op tafel komen in de derde termijn, waar – zoals de griffie mij heeft verteld – overigens beperkt ruimte voor zal zijn. Dan vind ik het volstrekt logisch om het verzoek te

Voorzitter

doen om woensdag een kort plenair debat te houden. Dat lijkt mij niet meer dan logisch.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Voorzitter! Ik wil toch nog even rechtzetten dat de tweede termijn van de regering sowieso aanstaande maandag zal plaatsvinden. De tweede termijn van de Kamer is al geweest. Het is erg logisch dat er dan ter afronding ofwel een derde termijn ofwel een plenair debat zal worden gehouden.

De **voorzitter**: Ik stel het volgende voor. Maandag is de tweede termijn van de kant van de regering. De definitieve beslissing over de vraag of er nog een plenair debat moet komen, zou ik dinsdag bij de regeling van werkzaamheden willen nemen, maar in ieder geval zullen wij in de plenaire vergadering over de moties moeten stemmen. Dan kan er een heropening gevraagd worden en al dat soort dingen meer. Ik wil het verloop van de zaken op maandag afwachten en dan dinsdag bij de regeling een definitieve beslissing nemen over de vraag of de wens tot een afronding nog bestaat.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Op zichzelf is het redelijk om daar volgende week dinsdag over te praten. Ik heb er echt bezwaar tegen als er bij voorbaat openingen worden gemaakt naar nog meer, nog vaker en dus naar het eindeloos rekken van iets dat in principe tegen die tijd is uitgediscussieerd. Ik heb er dus een probleem mee als nu bij voorbaat de deur wordt opengezet.

De **voorzitter**: Dat heb ik niet gezegd. U spreekt en kijkt mij aan als voorzitter. Dat is mooi van u. Ik was denk ik een bypass naar uw collega's toen u dat zei.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Het is kennelijk zo dat de paarse coalitie het parlement beschouwt als een blok aan haar been. Het parlement heeft echter uiteindelijk het laatste woord, zeker als het gaat om substantiële dingen.

De **voorzitter**: Mijnheer Rabbae, dat houd ik wel in de gaten! De opmerking die u maakt, past niet helemaal in de regeling. Ik moet dat zeggen, maar ik heb er altijd moeite mee om dit soort opmerkingen te maken.

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter! Mevrouw Versnel zegt zojuist dat de zaak uitgediscussieerd is. Dat is misschien zo voor de coalitie. Die zijn uitgepraat en die zijn terug in hun hok gezet. Dat is duidelijk. De oppositie wil in ieder geval nog een voortzetting van het debat en wel op de voorgestelde manier. Het mag niet afhangen van de vraag of de coalitie terug in het hok is gejaagd, ja of nee.

De **voorzitter**: Ik heb een voorstel gedaan en ik heb niemand gehoord die het daarmee oneens is. De regeling van werkzaamheden is er niet voor om nadat een voorstel is aanvaard, op hetzelfde onderwerp door te gaan, tenzij de heer Van Gijzel, die nog op de wachtlijst stond, daar iets over te melden heeft.

De heer **Van Gijzel** (PvdA): Nadat u het voorstel heeft gedaan, is er nog het een en ander gewisseld. Ik wil daar dit over zeggen. Ik heb veel van dit soort procedures meegemaakt bij grote projecten. Het is te doen gebruikelijk om die in twee termijnen af te handelen en vervolgens plenair de definitieve afhandeling te doen. Gelet op de discussie en de stand van zaken op dit moment, is de oppositie voornemens om een derde termijn te houden. Wij vinden het op zichzelf ook terecht dat de gedachtewisseling in derde termijn uitvoerig kan plaatsvinden. Dat is een tegemoetkoming in die zin dat er een uitvoerige behandeling in derde termijn kan plaatsvinden in plaats van een korte plenaire gedachtewisseling. Als dat is binnengehaald, moet men niet proberen de zaken dubbel binnen te halen, namelijk eerst een uitvoerige derde termijn en daarna een plenaire afhandeling.

De **voorzitter**: Ik wil het nu toch echt afronden, mijnheer Van Gijzel. Wij hadden besloten om deze discussie na maandag eventueel te hervatten bij de regeling van werkzaamheden op dinsdag.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Versnel.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Voorzitter! De heer Ter Veer heeft een motie ingediend over het leasen van melkquota. Het gaat om de

motie op stuk nr. 3 bij het wetsvoorstel 24596. Afgelopen dinsdag heeft hij deze aangehouden. Er komt nog een brief van de minister van LNV over deze kwestie. Nu wil hij alvast bij u voor volgende week tijd reserveren voor een tweeminutendebatje, waarbij die motie eventueel geactiveerd kan worden, zodat daar nog voor het reces over gestemd kan worden.

De **voorzitter**: Het is niet te doen gebruikelijk om tijden te reserveren voor eventualiteiten, terwijl de zaak waarover het moet gaan nog niet precies bekend is. Wij willen wel proberen om ermee rekening te houden dat er eventueel nog wat dingen besproken moeten worden volgende week. Een formele reservering, wat in feite betekent dat iets wordt geagendeerd, lijkt mij niet kunnen. Wij hebben uw wens echter genoteerd.

Mevrouw **Versnel-Schmitz** (D66): Voor de goede orde, betekent dit dat er volgende week opnieuw naar gevraagd moet worden?

De **voorzitter**: Ja, volledigheidshalve zou ik daar de voorkeur aan geven.

Het woord is aan de heer Koekkoek.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! De Volkskrant bericht vanmorgen dat de Raad van State een negatief advies heeft uitgebracht over het wetsvoorstel interim-wet reorganisatie openbaar ministerie. Daardoor is de minister van Justitie in een lastig parket gekomen. Ik wil haar vragen om een brief, waarin zij aangeeft of er nog een interim-wet komt, wanneer het definitieve wetsvoorstel te verwachten is en hoe zij in de tussentijd de gerezen problemen denkt op te lossen.

Mevrouw **Kalsbeek-Jasperse** (PvdA): Ik ben het op zichzelf eens met het verzoek, maar het is overbodig. De vaste commissie heeft recentelijk al een dergelijk verzoek gedaan.

De **voorzitter**: Als dat het geval is, lijkt mij inderdaad dat het verzoek van de heer Koekkoek iets van zijn relevantie heeft verloren.

Het woord is aan de heer Van Middelkoop.

De heer De Grave, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Voorzitter! Volgende week debatteren de fractievoorzitters over de top van Dublin en over het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie. Daar doen overigens ook vice-voorzitters aan mee, maar dat terzijde. Met het oog op dat debat verzoek ik u om via de regering te bevorderen dat wij inzage krijgen in de brief die de heren Kohl en Chirac hebben gestuurd naar het Ierse voorzitterschap. Die brief bevat initiatieven om de Europese Unie te hervormen. Het betreft onder meer samenwerking op het gebied van de criminaliteitsbestrijding, hervorming van de Europese instellingen, de buitenlandse politiek van de Europese Unie en ongetwijfeld nog enkele andere zaken. Daarover is het nodige in de media verschenen en dat geeft mij sowieso de vrijmoedigheid om te vragen om ruim voor dat debat inzage in de brief te krijgen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

Voorzitter: Scheltema-de Nie

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 1997 (25000-XV);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 1995 (slotwet) (24860);**

- **Financiële verantwoording van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het jaar 1995 (24844, nr. 18).**

De (algemene) beraadslaging wordt hervat.

Staatssecretaris **De Grave**:

Voorzitter! Ik dank de Kamer voor haar inbreng in eerste termijn. Ik zal proberen wat in de tijd in te lopen. Dat wordt een stukje gemakkelijker gemaakt doordat ik het afgelopen maanden het genoegen heb gehad vrij frequent in de Kamer te mogen zijn. Ik ben op allerlei terreinen in discussie met de Kamer, zodat er wat minder onderwerpen op mijn terrein zijn overgebleven om bij de begroting te behandelen. De heer

Van Middelkoop heeft iets dergelijks gezegd en hij bedoelde dat heel vriendelijk, maar het betekent niet dat ik de rest van deze termijn geen werk meer zou hebben. Ik zeg het met enige nadruk, want voordat je het weet, lees je in de krant dat de heer Heerma weer een spreekbeurt heeft gehouden en weer een staatssecretaris heeft neergezet in de categorie "Wat doet die man de hele dag?". Dat is een vervelend beeld, waar ik mij tegen verzet. Daarom geef ik een doorkijkje van wat de Kamer en mij in 1997 te wachten staat, en dat is toereikend voor een redelijk gevulde agenda.

Wij spreken natuurlijk op de eerste plaats over de belangrijke taak die wij onszelf hebben opgelegd met de Wet op de reïntegratie, waarvoor een scherpe termijn is gesteld en die onder het beslag staat van de motie-Rosenmöller, als ik mij niet vergis. Aan die belangrijke taak zal met veel energie worden gewerkt. Vrijdag beginnen wij aan een grote conferentie ter voorbereiding van de werking van die wet in de praktijk. Overigens is er enorm veel belangstelling voor die conferentie van mensen die bij de praktijk betrokken zijn. Ik meen dat de leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid ook zijn uitgenodigd en ik hoop velen van hen daar te zien. De cijfers van het CTSV over het aantal WAO-gerechtigden in september maakt extra duidelijk hoe belangrijk de Wet op de reïntegratie is.

De heer **Van Dijke** (RPF): Hebt u er een verklaring voor waarom het aantal WAO-gerechtigden weer is gestegen?

Staatssecretaris **De Grave**:

Voorzitter! Wij moeten aan de hand van de gegevens over een maand niet te snel vergaande conclusies trekken. In de Sociale nota was al aangegeven dat er zich een bepaalde ontwikkeling zou voordoen, die zou leiden tot stabilisatie en daarna tot stijging. Wij hoeven er dus niet direct al te zorgelijk over te doen.

Het heeft ook een beetje te maken met het feit dat wij meten in aantallen arbeidsongeschikten en dat wij te maken hebben met een stijgende beroepsbevolking. Als je naar het percentage kijkt, is het beeld wat gunstiger.

Wat ik verder een belangrijk fenomeen vind, is dat nu voor de